

สรุป อภิปราย และข้อ เสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบศาสตร์ซึ่งไม่ใช่ความสามารถทางเข้าวน ปัญญา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่
2. เพื่อศึกษาว่าองค์ประกอบศาสตร์ซึ่งไม่ใช่ความสามารถทางเข้าวน ปัญญา องค์ประกอบใดบ้างที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่ จากองค์ประกอบศาสตร์ซึ่งไม่ใช่ความสามารถทางเข้าวน ปัญญา

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชายและหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่ ประจำปีการศึกษา 2525 ของโรงเรียนในเขตการศึกษา 7 ที่ได้เรียนวิชาสังคมศึกษา (ส.401) ซึ่งเป็นวิชาบังคับจบตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 414 คน เลือกมาโดยการสุ่มตัวอย่างประชากรแบบธรรมดา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบศาสตร์ซึ่งไม่ใช่ความสามารถทางเข้าวน ปัญญา จะเป็นตัวพยากรณ์ (Predictor) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สร้างเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check list) และเติมข้อความ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สร้างเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครอบครัว

2. ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา
3. ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา
4. ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับบรรยากาศในห้องเรียน
5. กิจกรรมนอกชั้นเรียน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา (ส.401) ชั้นมัธยมศึกษา

0 ที่สี่ ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยยึดเนื้อหาและจุดมุ่งหมายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2524 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.839 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดเท่ากับ ± 3.128

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษากับตัวพยากรณ์แต่ละตัว
2. หาลำดับการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งอยู่ในรูปของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณโดยใช้ตัวพยากรณ์องค์ประกอบสี่ตัวซึ่งไม่ใช่ความสามารถทางเชาวน์ปัญญา
3. ค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้ตัวพยากรณ์องค์ประกอบสี่ตัวซึ่งไม่ใช่ความสามารถทางเชาวน์ปัญญา

สรุปผลการวิจัย

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษากับตัวพยากรณ์ 29 ตัวในองค์ประกอบสี่ตัวซึ่งไม่ใช่ความสามารถทางเชาวน์ปัญญา ปรากฏผลว่ามีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเรียงตามลำดับค่าสหสัมพันธ์จากสูงไปหาต่ำ ดังนี้

ความรู้สึกเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา
 ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา
 กิจกรรมนอกชั้นเรียน
 การติดตามข่าวเหตุการณ์สำคัญทางโทรทัศน์

การติดตามข่าวเหตุการณ์สำคัญทาง วิทยุ
 ระดับการศึกษาของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง
 ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครอบครัว
 การอภิปรายปัญหาวิชาสังคมศึกษา กับเพื่อน ๆ
 การประชุมกิจกรรมของโรงเรียน
 รายได้ของครอบครัว
 ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา
 การติดตามข่าวเหตุการณ์สำคัญทางหนังสือพิมพ์
 การซักถามปัญหาทางวิชาสังคมศึกษา กับครูผู้สอน
 การฟังปาฐกถา โต้วาที อภิปรายตามสถานที่ต่าง ๆ
 การหาความรู้ตามสถานที่ต่าง ๆ
 การฟังวิทยากรที่โรงเรียนเชิญมาให้ความรู้
 การทำแบบฝึกหัดวิชาสังคมศึกษา นอกเหนือจากที่เรียนในชั้นเรียน
 การชมภาพยนตร์และภาพนิ่ง เกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา
 การทำอุปกรณ์การเรียนวิชาสังคมศึกษา

ส่วนตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์ในทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เรียงตามลำดับ ได้แก่

อายุของนักเรียน

สถิติการขาดเรียนวิชาสังคมศึกษา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา กับตัวพยากรณ์องค์ประกอบคัดสรรซึ่งไม่
 ใช่ความฉลาดทางเชาวน์ปัญญาอันได้แก่ ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน
 วิชาสังคมศึกษา ระดับการศึกษาของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง การติดตามข่าวเหตุการณ์
 สำคัญทางวิทยุ นักเรียนอยู่ในความปกครองของใคร การประชุมกิจกรรมของโรงเรียน รายได้
 ของครอบครัว การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมนุมสังคมศึกษา การชมภาพยนตร์และภาพนิ่งเกี่ยวกับ
 วิชาสังคมศึกษา การไปศึกษานอกสถานที่ การติดตามข่าวเหตุการณ์สำคัญทางโทรทัศน์ การฟัง
 วิทยากรที่โรงเรียนเชิญมาให้ความรู้ การอภิปรายปัญหาวิชาสังคมศึกษา กับเพื่อน ๆ ความรู้สึก
 ของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา สถิติการขาดเรียนวิชาสังคมศึกษา ความรู้สึกของ

นักเรียนเกี่ยวกับบรรยากาศในชั้นเรียน การซักถามปัญหาวิชาสังคมศึกษากับครูผู้สอน นักเรียน เป็นบุตรคนที่เท่าไรของครอบครัว จำนวนพี่น้องในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับ ครอบครัว การฟังปาฐกถา ได้ว่าที่ อภิปรายตามสถานที่ต่าง ๆ การหาความรู้ตามสถานที่ต่างๆ เช่น สถานที่ราชการ เพศของนักเรียน อายุของนักเรียน การทำแบบฝึกหัดวิชาสังคมศึกษา นอกเหนือจากที่เรียนในชั้นเรียน ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา การ ติดตามข่าวเหตุการณ์สำคัญทางหนังสือพิมพ์ สถานภาพสมรสของบิดา มารดา การทำอุปกรณ์ การเรียนวิชาสังคมศึกษา กิจกรรมนอกชั้นเรียนสามารถสร้างสมการพยากรณ์ได้

สมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาในรูปคะแนนดิบ เป็นดังนี้

$$\begin{aligned} \hat{Y}_1 = & -4.8182 + 0.1916x_{14} + 0.5239x_7 + 1.0276x_{18} + 0.9685x_5 \\ & + 0.8653x_{28} + 0.7220x_8 - 0.4530x_{15} + 0.8479x_{23} - 0.8423x_{16} \\ & + 0.6367x_{19} - 0.6552x_{21} + 0.5903x_{27} - 0.1606x_{11} - 0.2408x_9 \\ & - 0.0931x_{13} - 0.3486x_{26} + 0.2592x_4 - 0.1880x_3 + 0.0290x_{10} \\ & + 0.2182x_{22} - 0.2177x_{17} + 0.2315x_1 - 0.1120x_2 + 0.0921x_{24} \\ & - 0.0299x_{12} - 0.1277x_{20} - 0.0788x_6 - 0.1018x_{25} + 0.0439x_{29} \end{aligned}$$

สมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาในรูปคะแนนมาตรฐาน เป็นดังนี้

$$\begin{aligned} \hat{Z}_1 = & 0.5688z_{14} + 0.1407z_7 + 0.1424z_{18} + 0.1438z_5 + 0.1641z_{28} \\ & + 0.1332z_8 - 0.0836z_{15} + 0.1239z_{23} - 0.1158z_{16} + 0.0888z_{19} \\ & - 0.1112z_{21} + 0.0879z_{27} - 0.1724z_{11} - 0.0541z_9 - 0.1120z_{13} \\ & - 0.0513z_{26} + 0.0842z_4 - 0.0607z_3 + 0.0403z_{10} + 0.0334z_{22} \\ & - 0.0302z_{17} + 0.0168z_1 - 0.0146z_2 + 0.0134z_{24} - 0.0419z_{12} \\ & - 0.0168z_{20} - 0.0130z_6 - 0.0142z_{25} + 0.0496z_{29} \end{aligned}$$

2. ในการค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดีขององค์ประกอบคัดสรรซึ่งไม่ใช่ความสามารถทาง เขาวนปัญญา สำหรับพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ปรากฏผลว่า เมื่อได้ พิจารณาค่าของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อันได้แก่ ความ รู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ระดับการศึกษาของบิดา มารดา

หรืออุปกรณ์ การติดตามข่าวเหตุการณ์สำคัญทางวิทยุ สถานภาพลมรสของบิดา มารดา การประชุมกิจกรรมของโรงเรียน รายได้ของครอบครัว การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมนุมสังคมศึกษา การชมภาพยนตร์และภาพนิ่งเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา การไปศึกษานอกสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับวิชาสังคมศึกษา การติดตามข่าวเหตุการณ์สำคัญทางโทรทัศน์ การฟังวิทยากรที่โรงเรียนเชิญมาให้ความรู้ ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา การหาความรู้ตามสถานที่ต่างๆ เช่น สถานที่ราชการ นักเรียนเป็นบุตรคนที่เท่าไรของครอบครัว

3. นำตัวพยากรณ์ที่ดีทั้งหมดในข้อ 2 ไปทดสอบนัยสำคัญของสัมภารถดถอยพหุคูณ ระหว่างตัวเกณฑ์กับตัวพยากรณ์ ปรากฏว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีเหล่านี้สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาได้ และได้สัมภารพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาในรูปคะแนนดิบและในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สัมภารพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาในรูปคะแนนดิบ เป็นดังนี้

$$\hat{y}_2 = -7.7488 + 0.1430x_{14} + 0.6261x_7 + 1.1182x_{18} + 0.9770x_5 \\ + 1.0449x_{28} + 0.8297x_8 - 0.4204x_{15} + 0.8458x_{23} - 0.7065x_{16} \\ + 0.6365x_{19} - 0.4573x_{21} - 0.0852x_{11} + 0.0781x_4 - 0.1513x_{17}$$

และสัมภารพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาในรูปคะแนนมาตรฐาน

เป็นดังนี้

$$\hat{z}_2 = 0.4245z_{14} + 0.1682z_7 + 0.1550z_{18} + 0.1451z_5 + 0.1981z_{28} \\ + 0.1530z_8 - 0.0776z_{15} + 0.1236z_{23} - 0.0971z_{16} + 0.0888z_{19} \\ - 0.0776z_{21} - 0.0915z_{11} + 0.0254z_4 - 0.0210z_{17}$$

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.6408 ความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์เท่ากับ ± 5.3605 สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 41.06

อภิปรายผลการวิจัย

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวพยากรณ์ในองค์ประกอบคัดสรรซึ่งไม่ใช่ความสามารถทางเข้าวันปัญญา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่ มีความสัมพันธ์กันทั้งในทางบวกและทางลบ ส่วนมากจะมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตัวพยากรณ์ในองค์ประกอบศาสตร์ซึ่งไม่ใช่ความสามารถทางเข้าวนปัญญา ที่สัมพันธ์สัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนี้

ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งให้ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาเท่ากับ 0.4478 ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาประกอบด้วย ความรู้สึกของนักเรียนต่อเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ความรู้สึกของนักเรียนต่อครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา และความรู้สึกของนักเรียนต่อบรรยากาศในชั้นเรียน องค์ประกอบที่กล่าวมามีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ถ้านักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อเนื้อหาวิชาต่อครูผู้สอนและต่อบรรยากาศในชั้นเรียนแล้ว นักเรียนจะเรียนอย่างมีความสุข ครูและนักเรียนได้ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ ทำให้นักเรียนได้รับความรู้จากการเรียน นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ซึ่งการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลูชาดี สัตระกูล (2524:92-84) ที่ศึกษาองค์ประกอบบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ตัวพยากรณ์ที่สัมพันธ์กับผลการเรียนมาก ได้แก่ ทัศนคติต่อเนื้อหาวิชา ทัศนคติต่อบรรยากาศในชั้นเรียนและทัศนคติต่อครูผู้สอน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองปอนด์ สาดอ่อน (2525:58-67) ที่ได้ศึกษาการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) โดยใช้อีกองค์ประกอบที่อยู่นอกเหนือความสามารถทางด้านสติปัญญา ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อเนื้อหาวิชาฟิสิกส์ ทัศนคติต่อครูผู้สอนและทัศนคติต่อบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์

องค์ประกอบทางด้านกิจกรรมนอกชั้นเรียน ซึ่งให้ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาเท่ากับ 0.3804 กล่าวได้ว่า การกระทำกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่เกี่ยวข้องกับวิชาสังคมศึกษาจะทำให้นักเรียนมีประสบการณ์ทางด้านวิชาการเพิ่มพูนมากขึ้น มีความรอบรู้และวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อย่างฉลาด จะเป็นผลทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูงขึ้นด้วย ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สกิลแมน (Skillman, 1959:1958) ได้ทำการวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียนกับผลสำเร็จทางการศึกษา การวิจัยพบว่า ผลการเรียนของผู้ที่เข้าร่วม

กิจกรรมนอกห้องเรียนจะสูงกว่าคะแนนของผู้ที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม

กิจกรรมนอกชั้นเรียนที่ได้ศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมนอกชั้นเรียนที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ การติดตามข่าวเหตุการณ์สำคัญทางโทรทัศน์ การติดตามข่าวเหตุการณ์สำคัญทางวิทยุ การอภิปรายปัญหาวิชาสังคมศึกษากับเพื่อน ๆ การประชุมกิจกรรมของโรงเรียน การชักถามปัญหาทางวิชาสังคมศึกษากับครูผู้สอน การติดตามข่าวเหตุการณ์สำคัญทางหนังสือพิมพ์ การฟังปาฐกถา ใต้วาที อภิปรายตามสถานที่ต่าง ๆ การหาความรู้ตามสถานที่ต่าง ๆ การฟังวิทยากรที่โรงเรียนเชิญมาให้ความรู้ การทำแบบฝึกหัดวิชาสังคมศึกษานอกเหนือเวลาที่เรียนในชั้นเรียน การชมภาพยนตร์และภาพนิ่งเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา และการทำอุปกรณ์การเรียนวิชาสังคมศึกษา องค์ประกอบที่กล่าวมาให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาเท่ากับ 0.3230, 0.3226, 0.3155, 0.3132, 0.2450, 0.2372, 0.2170, 0.2165, 0.1786, 0.1678, 0.1654, 0.1302 ตามลำดับ ผลการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนอกชั้นเรียนนี้สอดคล้องกับงานวิจัยทั้งของต่างประเทศและในประเทศดังเช่น งานวิจัยของ โรเบอรัท ดี ฮัมฟรีย์ (Robert D. Humphrey, 1960:125-131) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการร่วมกิจกรรมนอกโรงเรียนกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า เด็กนักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงใช้เวลาในการร่วมกิจกรรมนอกโรงเรียนค่อนข้างมาก เช่น กิจกรรมทางด้านการอ่านหนังสือ ศิลปะและสังคม บุทธวีวัลย์ วนิชจินดา (2513:37-40) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษากับผลสำเร็จในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การให้นักเรียนติดตามความเคลื่อนไหวประจำวันจากหนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ มีผลต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนเป็นอย่างดีกล่าวคือ การร่วมกิจกรรมที่กล่าวมา จะทำให้นักเรียนมีผลทางการเรียนในวิชาสังคมศึกษาอยู่ในระดับดี และพิศเพสิน เขียวหวาน (2520:99-106) ได้วิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบบางประการที่เกี่ยวข้องกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า การฟังวิทยุและการดูทีวี การอ่านหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในทางบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาควรจะได้มีการส่งเสริมในด้านการจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนให้นักเรียนได้ประสบการณ์ตรง เพราะประสบ-

การฉัตรนั้นเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้น "learning by doing" แต่การศึกษากิจกรรมนอกชั้นเรียน ครูจะต้องเข้าใจในจุดประสงค์ของกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่จัดขึ้นนั้น โดยจัดให้เหมาะสมตรงตามเนื้อหาวิชาที่เปิดสอน ตลอดจนส่งเสริมความรู้และทักษะในการคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหา

ระดับการศึกษาของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาเท่ากับ 0.3162 ระดับการศึกษาของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองเป็นตัวพยากรณ์ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกล่าวคือ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูงย่อมจะมีความรู้ในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ สามารถให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำแก่บุตรหลานภายในครอบครัวได้เป็นอย่างดี นักเรียนเมื่อมีปัญหาทางการเรียนก็สามารถซักถามและปรึกษาทางด้านวิชาการกับบิดา มารดา หรือผู้ปกครองได้ ทำให้มีโอกาสนในการซักถามปัญหาทางการเรียนมากกว่านักเรียนที่มีบิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำ เพราะนักเรียนที่มีบิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำเมื่อมีปัญหาทางการเรียนที่บ้าน บางครั้งก็ไม่สามารถที่จะพึ่งใครเพื่อให้คำตอบที่กระจ่างได้ ดังนั้นระดับการศึกษาของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองเป็นตัวพยากรณ์ที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สเลดจ์ (Sledge, 1976:4944A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบทางด้านสังคมและการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาของบิดา มารดา จะเป็นตัวพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดี และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตร (2523:71-88) ได้ทำการวิจัยเรื่อง องค์ประกอบบางประการที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่บิดามีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ

ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครอบครัว ซึ่งให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาเท่ากับ 0.3158 แสดงว่านักเรียนมีความสัมพันธ์ภายในครอบครัว มีความอบอุ่นภายในครอบครัว ทุกคนรักใคร่สามัคคีกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยกันแก้ปัญหาภายในครอบครัว นักเรียนอยู่ในครอบครัวอย่างมีความสุข ซึ่งนักจิตวิทยาการศึกษายอมรับว่าความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครอบครัวก็เป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีผลการเรียนดีหรือไม่ดี ถ้านักเรียนมีความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครอบครัวดี นักเรียนก็จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการวิจัยของ ลูช เดชชัย (2506:437-443) ได้

ทางการศึกษาระยะยาวเพื่อวิเคราะห์ตัวการที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนวัย
รุ่นแปดคน ผลการศึกษาพบว่า ตัวการทางด้านความรักระหว่างบิดา มารดา และบุตร เป็น
ตัวการที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเรียนของนักเรียน อรรถินทร์ ชูยม (2523:93-97)
ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ความรู้เดิม สภาพแวดล้อมทางบ้าน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะ
ทางการเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การศึกษา
พบว่า ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

รายได้ของครอบครัว ซึ่งให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
สังคมศึกษาเท่ากับ 0.2981 แสดงว่า รายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทาง
การ เรียน เพราะรายได้ของครอบครัวเป็นเครื่องบอกถึงฐานะเศรษฐกิจภายในครอบครัว
ครอบครัวที่มีรายได้ของครอบครัวอยู่ในเกณฑ์สูง นั่นคือรายได้ของครอบครัวดี ฐานะทางการ
เงินทางบ้านดี ก็ย่อมที่จะสามารถสนับสนุนทางการเรียนของบุตรหลานได้เต็มที่ นักเรียนมี
อุปกรณ์การเรียนพร้อม สามารถมีเงินเรียนพิเศษได้ ผู้ปกครองก็สามารถสนับสนุนทางด้าน
การ เรียนได้อย่างเต็มที่ นักเรียนก็จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง ผลการศึกษานี้
สอดคล้องกับงานวิจัยของ คณะครูค่าลัตร์ (2506) ซึ่งได้จัดทำการศึกษาวิจัยขั้นริเริ่ม (A Pilot
Study) เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเรียนของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1 จากการศึกษาพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียนมีความสัมพันธ์
อย่างใกล้ชิดกับความสามารถในการเรียน แสดงว่า นักเรียนมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดี
นักเรียนจะสอบได้คะแนนดี เวอร์ทริงตัน และแกรนท์ (Worthington and Grant, 1968:
7-10) ซึ่งได้ทำการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จทางการเรียนที่รัฐอุทา (Utha)
ผลการศึกษาพบว่า รายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
นั่นคือ นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีรายได้ของครอบครัวอยู่ในเกณฑ์สูง จะสอบได้คะแนนดีด้วย
ตัวพหุการณณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคม
ศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ สถิติการขาดเรียนวิชาสังคมศึกษาและอายุ
ของนักเรียน .

สถิติการขาดเรียนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทาง
การ เรียนวิชาสังคมศึกษาเท่ากับ -0.1911 ซึ่งก็เป็นความจริงที่ว่า การขาดเรียนจะทำให้
นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ การศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ อมร-

รัตนศักดิ์ (2521:52-62) ซึ่งได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่ จากการศึกษพบว่า สถิติการขาดเรียน มีความสัมพันธ์ในทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กล่าวคือนักเรียนที่ขาดเรียนบ่อยหรือจำนวนวันที่ขาดเรียนมาก จะทำคะแนนสอบได้ต่ำกว่านักเรียนที่ขาดเรียนจำนวนวันน้อยกว่าหรือไม่เคยขาดเรียนเลย

อายุของนักเรียน ซึ่งให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาเท่ากับ -0.1665 กล่าวคือนักเรียนที่มีอายุมากจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่านักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า ซึ่งอายุเฉลี่ยของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรมีอายุเฉลี่ยประมาณ 17 ปี ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลจากโครงการสร้างแบบสอบถามมาตรฐานวัดความสัมพันธ์ทางการเรียนของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ ในการหาเกณฑ์ปกติตามอายุ (Age Norm) ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วประเทศ ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามมาตรฐานวัดความสัมพันธ์ทางการเรียนในวิชาต่าง ๆ สำหรับนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่าจะได้คะแนนสูงกว่านักเรียนที่มีอายุมากกว่าในทุกวิชา (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ สำนักงานทดสอบทางการศึกษา, 2519) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิศุทธิ์เพ็ญ เขียวหวาน (2520:99-106) ซึ่งได้วิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบบางประการที่เกี่ยวข้องกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยปรากฏว่า ตัวพยากรณ์ในองค์ประกอบด้านนักเรียนได้แก่ อายุของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในทางลบ กล่าวคือ นักเรียนที่มีอายุมากกว่า จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่านักเรียนที่มีอายุน้อยกว่าในเกณฑ์เดียวกัน จากการค้นพบเป็นเครื่องชี้ให้เห็นประการหนึ่งว่า ครูสังคมศึกษาจะต้องปรับปรุงการเรียนการสอนสังคมศึกษา เสริมแรงจูงใจให้เด็กที่มีอายุมากกว่าเกณฑ์ในชั้นปกติสนใจเรียนให้มากขึ้น แต่ผลการศึกษานี้ขัดแย้งกับการศึกษาในต้นภาษาของ จรรยา สุวรรณทัตและคณะ (2519:64-65) ที่ศึกษาเรื่องผลสัมฤทธิ์ในวิชาภาษาอังกฤษของเด็กไทยในระดับชั้นต่าง ๆ และพบว่า คุณลักษณะของนักเรียนในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อผลการเรียนของเด็กที่มีอายุสูงมากกว่าเด็กอายุต่ำกว่า กล่าวคือ เด็กที่มีอายุสูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่าเด็กที่มีอายุต่ำกว่า อันเนื่องมาจากความสามารถของเด็กนักเรียนที่จะประเมินความยากง่ายของวิชาภาษาอังกฤษได้ตรงกับความเป็นจริง

ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่ดลรัซึ่งไม่ใช่ความสามารถทางเขาวนัปัญหาบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่ จะเห็นว่า องค์ประกอบที่ดลรัซึ่งไม่ใช่ความสามารถทางเขาวนัปัญหาบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา

สังคมศึกษา ส่วนมากจะมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้สถิติการขาดเรียนและอาบของนักเรียนซึ่งมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เช่นเดียวกัน การศึกษาในครั้งนี้จึงกล่าวได้ว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในการศึกษา กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบศาสตร์ซึ่งไม่ใช่ความสามารถทางเข้าวนับัญญา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสัมพันธ์กันในทางบวก

2. องค์ประกอบที่เป็นตัวพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ดีที่สุดและสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนมากที่สุดคือ ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ อวยชัย วัลลือวรรณ (2521:52-54) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ องค์ประกอบที่อยู่นอกเหนือความสามารถทางด้านสติปัญญา ผลการศึกษาพบว่า หักันคิดที่ผิดคิดผิดวิชาที่เรียนหรือการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมากที่สุดและเป็นตัวพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีที่สุด

สำหรับตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่จะพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้องค์ประกอบศาสตร์ซึ่งไม่ใช่ความสามารถทางเข้าวนับัญญาได้แก่ ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ระดับการศึกษาของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง การติดตามข่าวเหตุการณ์สำคัญทางวิทยุ สถานภาพสมรสของบิดา มารดา การประชุมกิจกรรมของโรงเรียน รายได้ของครอบครัว การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมนุมสังคมศึกษา การชมภาพยนตร์และภาพนิ่งเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา การไปศึกษานอกสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับวิชาสังคมศึกษา การติดตามข่าวเหตุการณ์สำคัญทางโทรทัศน์ การฟังวิทยากรที่โรงเรียนเชิญมาให้ ความรู้ ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา สถิติการขาดเรียน การหาความรู้ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น สถานที่ราชการ นักเรียนเป็นบุตรคนที่เท่าไรของครอบครัว ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดเหล่านี้สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาได้ และได้สมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ในรูปคะแนนดิบ
เป็นดังนี้

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา

$$= -7.7488$$

$$+0.1430 (\text{ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา})$$

- +0.6261 (ระดับการศึกษาของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง)
- +1.1182 (การติดตามข่าวเหตุการณ์สำคัญทางวิทยุ)
- +0.9770 (นักเรียนอยู่ในความปกครองของใคร)
- +1.0449 (การประชุมกิจกรรมของโรงเรียน)
- +0.8297 (รายได้ของครอบครัว)
- 0.4204 (การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมนุมสังคมศึกษา)
- +0.8458 (การชมภาพยนตร์และภาพนิ่งเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา)
- 0.7065 (การไปศึกษานอกสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับวิชาสังคมศึกษา)
- +0.6365 (การติดตามข่าวเหตุการณ์สำคัญทางโทรทัศน์)
- 0.4573 (การฟังวิทยากรที่โรงเรียนเชิญมาให้ความรู้)
- 0.0852 (ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา)
- +0.0781 (นักเรียนเป็นบุตรคนที่เท่าไรของครอบครัว)
- 0.1513 (การหาความรู้ตามสถานที่ต่าง ๆ)

สัมประสิทธิ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาในรูปคะแนนมาตรฐาน เป็น

ดังนี้

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา

$$\begin{aligned}
 &= 0.4245 \text{ (ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา)} \\
 &+ 0.1682 \text{ (ระดับการศึกษาของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง)} \\
 &+ 0.1550 \text{ (การติดตามข่าวเหตุการณ์สำคัญทางวิทยุ)} \\
 &+ 0.1451 \text{ (นักเรียนอยู่ในความปกครองของใคร)} \\
 &+ 0.1981 \text{ (การประชุมกิจกรรมของโรงเรียน)} \\
 &+ 0.1530 \text{ (รายได้ของครอบครัว)} \\
 &- 0.0776 \text{ (การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมนุมสังคมศึกษา)} \\
 &+ 0.1236 \text{ (การชมภาพยนตร์และภาพนิ่งเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา)} \\
 &- 0.0971 \text{ (การไปศึกษานอกสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับวิชาสังคมศึกษา)} \\
 &+ 0.0888 \text{ (การติดตามข่าวเหตุการณ์สำคัญทางโทรทัศน์)} \\
 &- 0.0776 \text{ (การฟังวิทยากรที่โรงเรียนเชิญมาให้ความรู้)}
 \end{aligned}$$

- 0.0915 (ความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา)
- +0.0254 (นักเรียนเป็นบุตรคนที่เท่าไรของครอบครัว)
- 0.0210 (การหาความรู้ตามสถานที่ต่าง ๆ)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.6408 ความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์
เท่ากับ ± 5.3605 สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 41.06

ข้อเสนอแนะ

สำหรับครูสังคมศึกษา

1. ครูสังคมศึกษาควรจะนำเทคนิคการสอนแบบใหม่ ๆ มาใช้โดยเน้นให้นักเรียน
รู้สึกกระบวนการแสวงหาความรู้ กระตุ้นให้นักเรียนได้เรียนรู้การแก้ปัญหาต่าง ๆ เป็นการ
ส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้อย่างฉลาด นักเรียนจะได้เห็นคุณค่าของ
การเรียนวิชาสังคมศึกษา จะทำให้นักเรียนมีความรักและสนุกในการเรียน เพราะเมื่อนักเรียน
มีความรู้สึกที่ดีต่อวิชาสังคมศึกษาแล้วนักเรียนจะตั้งใจเรียนและร่วมกิจกรรมการเรียน จึงทำ
ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูงดังการค้นพบในงานวิจัย
2. ครูสังคมศึกษาควรจะได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่เกี่ยวข้อง
กับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา เพื่อที่จะได้เข้าใจและจัดกิจกรรมได้เหมาะสมและถูกต้อง
ตรงตามเนื้อหาวิชาที่สอน ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมนอกชั้นเรียนได้ผล อย่างมี
ประสิทธิภาพ
3. ครูสังคมศึกษาจะต้องรู้จักการให้กำลังใจเพื่อเสริมความสนใจให้นักเรียนอยาก
จะเรียนวิชาสังคมศึกษา และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

สำหรับครูแนะแนว

1. จัดบริการให้คำปรึกษาเป็นพิเศษสำหรับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
2. ศึกษานักเรียนเป็นรายกรณี เพื่อจะได้ทราบปัญหาของนักเรียนเช่น ปัญหาความ
สัมพันธ์ภายในครอบครัว ปัญหาความสัมพันธ์ของนักเรียนภายในชั้นเรียน เป็นต้น เพื่อจะได้ช่วย
เหลือนักเรียนที่มีปัญหาต่าง ๆ จะได้ปรับปรุงตนเองให้ยอมรับสภาพและเข้ากับครอบครัว
ร่วมชั้นเรียนได้ จะทำให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข ซึ่งนักเรียนจะได้รับความรู้จากการ
เรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาอย่างแท้จริง

สำหรับครูประจำชั้น

1. ควรเอาใจใส่และใกล้ชิดกับนักเรียนให้มากขึ้น ศึกษานักเรียนว่ามีข้อบกพร่องหรือมีปัญหาใดบ้าง และช่วยแก้ไขปัญหานั้น ๆ
2. เอาใจใส่การมาเรียนของนักเรียน เพื่อพบว่านักเรียนขาดเรียนบ่อย ครูจะต้องค้นหาสาเหตุการขาดเรียนของนักเรียนและแก้ปัญหาเพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนต่อสัมฤทธิ์ผลของการเรียน

สำหรับโรงเรียน

1. ควรจะมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างอาจารย์ประจำชั้น อาจารย์ประจำวิชา และอาจารย์แนะแนว โดยอาจจะจัดให้มีการประชุมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในด้านการเรียนการสอน
2. ควรจะได้มีการส่งเสริมการหาความรู้ของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา โดยการจัดส่งครูสังคมศึกษาเข้ารับการอบรมในด้านการสอนวิชาสังคมศึกษาและเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา เพื่อจะได้มีความรู้เพิ่มเติมมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรจะได้มีการศึกษาตัวแปรองค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งอาจจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนได้แก่
 - 1.1 องค์ประกอบด้านสติปัญญาหรือความถนัดด้านวิชาการต่าง ๆ
 - 1.2 องค์ประกอบด้านความสนใจและลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียน
 - 1.3 องค์ประกอบคุณภาพของการสอนของครู
2. ควรจะมีการวิจัยในเรื่องเดียวกันนี้ในทุกเขตการศึกษาหรือทั่วประเทศ และในระดับชั้นต่าง ๆ โดยเฉพาะที่สูงกว่าระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่น ในระดับอุดมศึกษา ทั้งในสถาบันของรัฐบาลและเอกชนด้วย เพื่อจะได้เปรียบเทียบผลการวิจัยว่าแตกต่างกันเพียงใด